JUSTIITSMINISTEERIUM

Teie 11.07. 2002. a. nr. 2-7.1-FA/02/79-3

Pr. Kaie Karniol
Peakontrolör

Meie 23.07. 2002. a. nr. 1-2-33/566

Kommentaarid kontrolliaruande eelnõu „Riigikontrolli arvamus Justiitsministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta"

Käesolevaga esitame Teile Justiitsministeeriumi arvamuse kontrolliaruande eelnõus tehtud ettepanekute suhtes.

1. Riigikontrolli arvamuse eelnõus on tehtud kolm ettepanekut Justiitsministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta:

   1.1. Esimene soovitus on kajastada „Annetatud kapitali" kirjel ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

   Justiitsministeerium ei vaidlusta rahandusministri 06.12.2001 määrust nr.105 paragrahv 31 lg 3, ent selle konkreetse rakenduse osas teeme eraldi järelepärimise Rahandusministeeriumisse. Rahandusministri määrust 18.05.2000 aastast nr.44, mis määrab väga täpselt (koos kannetega), kuidas põhivara tasuta saamisel käituda, ei ole tühistatud.

   Eelnimetatud määruste tõlgendamine on leidnud riigiasutustes laiemat kõlapinda ja tulenevalt Rahandusministeeriumi vastusest järelpärimisele, teeme vajadusel järgmise aastaaruande koostamisel tasuta saadud põhivara kajastamise kohta vastava korrektuuri.

   1.2. Teine ettepanek puudutab OÜ-t Venvaltor ostetud ventilatsioonisüsteemi kajastamist põhivarana.

   Otsuse tegemisel kanda ühe keldriruumi ventilatsioonitööd kohe kuludesse, on lähtutud sellest, et suhteliselt väiksema osa kogumaksumusest moodustab ventilatsioonisüsteemi enda maksumus ning see ei suurenda kinnisvara väärtust. Samas võib kogu ventilatsioonisüsteemi rajamist kajastada põhivarana ja amortiseerida järgnevate aastate jooksul.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 24.07.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/79-4

AA 002924

Tõnismägi 5A
15191 TALLINN
Reg. nr. 70000898

tel. (3 72) 6 20 81 00
fax (3 72) 6 20 81 09
E-mail sekretar@just.ee
http://www.just.ee

a/a 10220001247014
Tallinna Riigikassa
Eesti Ühispank
kood 401

1.3. Ettepanek korrigeerida vastavalt bilansiridu „Ettemaksed hankijatele“ ja „Muud ettemaksed,“ et real „Ettemaksed hankijatele“ kajastuks ainult varude eest tehtud ettemaksed.

Selle ettepanekuga võib nõustuda ja seda arvestatakse 2002. aastaaruande koostamisel.

2. Riigikontrolli arvamuse eelnõus on tehtud kaks ettepanekut seoses riigi poolt tasutava õigusabiga.

2.1. Esimene ettepanek puudutab riigi õigusabi osutamiseks eraldatud raha kasutamise aruandluse korda. Nimelt väidab Riigikontroll oma arvamuses, et Advokatuuri juhatuse poolt Justiitsministeeriumile justiitsministri 30. mai 2001.a määruse nr 44 § 6 kohaselt esitatav aruanne ei ole piisavalt ülevaatlik ning sellest ei ole tuvastatav, kui palju tunde on tasustatud tavalise ja kui palju kõrgendatud tunnitasuga.

Siinjuures on Riigikontroll ilmselt jätnud tähelepanuta asjaolu, et osundatud määruse §6 lg2 kohaselt saadab Advokatuuri juhatus kõrgendatud tunnitasu maksmise otsuste ärakirjad Justiitsministeeriumile 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest. Seega on Riigikontrolli poolt puuduvaks märgitud info tegelikkuses Justiitsministeeriumil olemas.

Lisaks sellele, alates 18.04.2002.a on nimetatud justiitsministri määrus asendatud justiitsministri 04.04.2002.a määrusega nr 23 (RTL 2002, 49, 686). Uue määruse kohaselt on mõõdetakse riigi õigusabi osutamiseks kulutatud aega ajapunktides[1]. Määruse § 6 lg 1 teise lause kohaselt tuuakse Advokatuuri juhatuse poolt Justiitsministeeriumile esitatava advokaadibüroodele riigi õigusabi osutamise eest väljamakstud tasu aruandes eristatavalt välja tsiviil-, haldus-, haldusõigusrikkumise ja kriminaalasjades riigi õigusabi osutamise ajapunktide arv ja väljamakstud tasu suurus. Samuti näeb uue määruse § 6 lg 2 ette, et Advokatuuri juhatus saadab eelneva poole aasta jooksul tehtud kõrgendatud tunnitasu maksmise otsuste ärakirjad Justiitsministeeriumile iga aasta 15. juuliks ja 15. jaanuariks.

2.2. Teiseks tegi Riigikontroll märkuse selle kohta, et Justiitsministeerium ei olnud kasutanud oma õigust kontrollida riigi õigusabi osutamise eest eraldatud vahendite kasutamist, milleks õigustatus tuleneb advokatuuriseaduse § 4 lg-st 4. Tõepooleset sellist kontrolli Justiitsministeeriumi poolt 2001.a jooksul läbi viidud ei ole ning seda põhjusel, et justiitsministril ei ole tekkinud kahtlusi riigi õigusabi vahendite kasutamise ebaõigsuse suhtes. Nii nagu kogu advokatuuri majandustegevus allub ka riigi õigusabi vahendite kasutamise esmase kontrolli kohustus advokatuuri revisjonikomisjonil, kes võib vajadusel nõuda ka audiitoripoolse kontrolli läbiviimist. Kuna revisjonikomisjon ei ole riigi õigusabi vahendite kasutamisega seoses rikkumisi avastanud, siis pole Justiitsministeeriumi hinnangul vajadust ka täiendavaks ministeeriumipoolseks kontrolliks olnud. Kummatigi kaalub Justiitsministeerium vastava kontrolli läbiviimist 2002.a jooksul.

3. Riigikontroll juhib tähelepanu, et Riigikassa andmete põhjal tehtud kontrolli tulemusel selgus, et teenuste või kaupade ostmisel Villu Kõve Advokaadibüroo OÜ-lt, Fontes PMP AS-lt, notar Tiit Sepp´alt ja Shell Eesti AS-lt tulnuks eelnevalt läbi viia riigihankekonkurss.

Eelmises Riigihangete seaduses, mis kehtis kuni 01.04.2001, oli üheselt sätestatud, et õigusabi ostmisel ei ole riigihanke korraldamine kohustuslik. Arvestada tuleb seda, et õigusabi tegelik maht on raskesti prognoositav ja osutatavad teenused väga erineva iseloomuga.

[1] Määruse § 2

Villu Kõve Advokaadibüroo poolt perioodil 01.01.2001-01.04.2001 esitatud arvete alusel on Justiitsministeerium tasunud kokku 140 184.- krooni. Ülejäänud 2001. aasta jooksul tasutud summade maksmise aluseks oli valdavalt enne 01.04.2001 sõlmitud lepingud, mille kehtimist uue seaduse vastuvõtmine ei mõjuta.

Seega ei ole õigusabi eest tasumine summas 532 416.- krooni toimunud kehtiva Riigihangete seaduse alusel tekkinud suhtest tulenevalt. Riigile 2001. aastal õigusabi osutamiseks kuulutas Justiitsministeerium välja avaliku konkursi. Selle aluseks oli Vabariigi Valitsuse 13. septembri määrus nr 297 "Riigi lepingulise esindamise kord kohtus tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades", mis nägi ette riigile õigusabiteenuse korrastamise. Konkursile kutsuti osalema nii advokaadibürood kui ka muud õigusabiteenuse pakkujad. Konkursi tulemuse alusel koostas justiitsminister nimekirja riigile 2001 aastal õigusabi pakkujatest, kes vastavad riigi poolt õigusabiteenusele seatud tingimustele ning suudavad seeläbi tagada riigi heatasemeline esindamise kohtus. Nimekirjas sisalduvad kõigi kvalifitseeritud pakkujate nimed ja nende poolt enda kohta pakkumises esitatud informatsioon (valdkonnad, millistes nad õigusabi annavad, pakkuja kvalifikatsioon, tunnihind jne).

Oleme seisukohal, et ka Fontes PMP OÜ-lt tellitud personaliotsingute korral on iga otsingu puhul tegemist erineva protsessiga. Nii ei ole võimalik ühtviisi valida sobivat vangla direktorit või ministeeriumi spetsialisti. Sarnast seisukohta väljendati Justiitsministeeriumis 13.07.2001 toimunud koosolekul Riigikontrolli ja Riigihangete Ameti osavõtul, kus jõuti arusaamisele, et riigihanke teostamine pole vajalik, kui iga osutatav teenus on vaadeldav eraldi hankena.

Kütuse ostmiseks ei kuulutatud hankekonkurssi välja, sest arvestati sellega, et autokütuse hankeid hakkab korraldama Riigihangete Keskus, mis aga ei realiseerinud.

Notari tasu seaduse § 2 lõige 3 keelab notaril sõlmida kokkuleppeid seaduses sätestatud tasumäärade muutmiseks. Et ka muud notari kohustused notariaaltoimingute tegemisel on seaduses imperatiivselt sätestatud, siis puuduvad kriteeriumid riigihanke korraldamiseks.

4. Riigikontroll on oma kirjas (p. 3.1.2.) juhtinud tähelepanu ka asjaolule, et Justiitsministeeriumis moodustas mitmete töötajate puhul lisatasu nõutavamast tulemuslikuma töö eest üle 50% astmepalgast. Määrus „Riigiteenistujate töötasustamine 2001. aastal" ütleb, et minister ja riigisekretär oma käskkirjaga ning maavanem oma korraldusega võib erandkorras kehtestada oma ametiasutuse ja valitsemisalas või halduses olevate ametiasutuste nende ametikohtade loetelu, millele käesoleva paragrahvi lõikes 5 kehtestatud piirang (50 %) ei laiene. Justiitsministeeriumis on antud ametikohtade loetelu toodud Justiitsministri käskkirjaga kinnitatud dokumendis „Justiitsministeeriumi teenistujate palgajuhend 2001. aastal" p. 18 (muudetud Justiitsministri 03.07.2001 a. käskkirjaga nr. 331).

5. Justiitsministeerium juhib tähelepanu asjaolule, et ametikorterite osas on kogu riigis vaja kujundada ühtne lähenemine ja võtta vastu otsused nende edasise tuleviku suhtes. Seetõttu peame vajalikuks rõhutada, et Justiitsministeerium ei ole eraldi otsustanud ühegi olemasoleva ametikorteri üleandmist enne, kui riigis tervikuna ei ole otsustatud ametikorterite edasist saatust.

Lugupidamisega,

Ain Seppik
Siseminister justiitsministri ülesannetes

Peeter Peda 6208 149
Peeter.Peda@just.ee